

משנה חלה פרק ב

Mishnah Hallah, chapter 2

(1) Produce from outside the Land [of Israel] which came into the Land, is subject to *hallah* [the verse (Numbers 15:18) states: “When you arrive in the Land which I am bringing you **there**,” implying, that **there** you are obligated, regardless, of where the produce

פירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ, חייבים בחלה. יצאו מכאן לשם, רבי אליעזר מחיב, ורבי עקיבא פוטר: ב עפר חוצה לארץ שבא בספינה לארץ, חיב במעשרות ובשבועית. אמר רבי יהודה, אימתי, בזמן שהספינה גוששת. עסה שגלושה במי פירות, חיבת

comes from]. If, however, it went out from here to there [i.e., from Israel to outside Israel]: Rabbi Eliezer obligates [because the verse further states: “And it will be when you eat from the **bread of the Land**, you shall set aside a portion for the Lord” (ibid. v.19) thus there is no difference where it is eaten, as long as it is the **bread of the Land**] while, Rabbi Akiva exempts [because the word “**there**” means only if eaten there, the *halachah* follows Rabbi Akiva].

(2) If earth from outside the Land [of Israel] has come into the Land on a boat, [i.e., the boat having a hole in it was plugged up with earth originating outside the Land of Israel, since] the produce grown on such earth [draws its sustenance from the moisture and earth beneath it, it] is [therefore] subject to tithes and the laws of *shemittah*. Says Rabbi Yehudah: This applies when the boat touches [the ground]. Dough which was kneaded with fruit-juice [only] is subject to *hallah*

רבנו עובדיה מברטנורא

א פירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ חייבין בחלה: דכתיב (במדבר טו) אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה שמה אתם חייבים בין בפירות הארץ בין בפירות חוצה לארץ. מכאן לשם: מאי לחו"ל. ר"א מחייב: דכתיב (שם) והיה באכלכם מלחם הארץ בין שאתם אוכלים אותו בארץ בין שאתם אוכלים אותו בחו"ל הואיל ולחם הארץ הוא חייב בחלה. ורבי עקיבא פוטר: דשמה משמע ליה מיעוטא שמה אתם חייבים ואין אתם חייבים בחוצה לארץ אע"פ שאתם אוכלים מלחם הארץ והלכה כר"ע. ב עפר חו"ל הבא בספינה לארץ: בספינה נקובה איירי ורגבי האדמה סותמין את הנקב שאין המים נכנסים בה. חייבת במעשרות: אם זרע וצמחו הזרעים בעפר שבתוך הספינה ואע"פ שמעפר חו"ל הוא הואיל והיא נקובה הזרע יונק מלחות עפרה של א"י. אמתי בזמן שהספינה גוששת: נוגעת בגושי העפר כלומר שהיא דבוקה בארץ. עיסה שגלושה במי פירות חייבת בחלה: בירושלמי מוכיח קצת שאין הלכה כסתם משנה זו ועיסה שגלושה במי פירות פטורה מחלה הלכך אין ללוש עיסה שיש בה שיעור חלה במי ביצים או במי פירות לבדם בלא תערובת מים הואיל ולא אתבריר הלכה אי חייבת בחלה או פטורה. ונאכלת בידיים מסואבות: שאין אוכל מוכשר לקבל טומאה עד שיבואו עליו מים או א' משבעה משקין [ומה] שלא הוכשר לקבל טומאה אין הידים

[the *halachah* does not follow this view] and may be eaten with unwashed hands [since only the seven liquids render food susceptible to defilement and fruit-juice is not one of them (see Terumot 11:2)].

(3) A woman may sit and separate her *hallah* [and recite the appropriate blessing] while she is unclothed, since she has the ability to totally cover herself [by sitting in a certain position and closing her legs] but a man may not do so [since he cannot cover himself]. If one is [defiled and is] unable to knead his dough in purity, he should make it in separate *kavim* [less than the minimum quantity required for the liability of *hallah*], rather, than make it in a state of defilement [which would require its burning, since it, too, is referred to as *terumah* (see above 1:3)]. Rabbi Akiva says: Let him defile it, rather than make it in separate *kavim*, since just like he designates the pure, he designates the defiled, rather, he designates this one by name as *hallah* and designates this one by name as *hallah* [and thus fulfills the mitzvah], whereas [if he makes separate] *kavim* [they] have no portion in the name of *hallah* at all [the *halachah* does not follow Rabbi Akiva].

(4) If one makes his dough in separate *kavim* [less than the minimum quantity] and subsequently they touch each other [they do not combine to make up the minimum quantity and] they are exempt from *hallah*, unless they connect [by biting] into each other [so that when pulled apart they do not separate along their original lines]. Rabbi Eliezer says: So, too, if he removes them from the oven

רבנו עובדיה מברטנורא

מסואבות פוסלות אותה. ג' וחוצה חלתה ערומה: מפרשת חלה ומברכת על הפרשתה והוא שפניה של מטה טוחות בקרקע וכל ערותה מכוסה והעגבות אין בהן משום ערוה לענין ברכה אבל האיש אינו יכול לברך ערום שאי אפשר לו לכסות ערותו שבולטים הביצים והגיד. מי שאינו יכול לעשות עסתו בטהרה: כגון שהוא טמא ואין שם ארבעים סאה שיטבול בהן. יעשנה קבין: יעשה כל עיסתו קב קב כדי שלא תתחייב בחלה ויצטרך להפריש בטומאה. יעשנה בטומאה: דהכי עדיף טפי ממה שיפטור עסתו מן החלה ולא יהיה בה חלק לשם ואין הלכה כר"ע. ד קביום: קב קב בפני עצמו. ונגעו זה בזה: אין הנגיעה מצרפתן להתחייב בחלה. עד שישוכו: שיתדבקו זה בזה כל כך שאם בא להפרידם נתלש מוז לזו. אף הרודה ונותן לסל: הרודה חלות מן התנור לאחר שנאפו ונותנם בסל.

בחלה, ונאכלת בידיים מסואבות: ג' האשה יושבת וקוצה חלתה ערמה, מפני שהיא יכולה לכסות עצמה, אבל לא האיש. מי שאינו יכול לעשות עסתו בטהרה, יעשנה קבין, ואל יעשנה בטמאה. ורבי עקיבא אומר, יעשנה בטמאה ואל יעשנה קביום, שכשם שהיא קורא לטהורה, כך הוא קורא לטמאה, לזו קורא חלה בשם ולזו קורא חלה בשם, אבל קביום אין להם חלק בשם: ד העושה עסתו קביום ונגעו זה בזה, פטורים מן החלה עד שישוכו. רבי אליעזר אומר, אף

and places it in one basket [though they don't bite into each other], the basket combines them to the minimum quantity [the *halachah* follows Rabbi Eliezer].

(5) If one separates his *hallah* while in the state of flour, it is not valid *hallah* [the verse states: “The first of your kneadings,” (Numbers 15:20)] and [if he does give it,] it is as though stolen in the hands of the priest [and should be returned] and the dough itself [after having been made from the aforementioned flour] is still liable for *hallah* and if [the priest did not return it, and] the flour has the minimum quantity it is liable for *hallah* and [yet] is prohibited to non-priests [once the flour was in the hands of the priest, even if the *hallah* was not valid, it is prohibited to non-priests as a precaution, lest people mistakenly say that non-priests may eat *hallah*]; these are the words of Rabbi Yehoshua. They [the Sages] told him of an occurrence where [*hallah* was mistakenly given, and] a scholar non-priest seized it. He said to them: Indeed he damaged himself [by transgressing something which the Rabbis forbade] but he benefitted others [who can claim they relied on the scholar's action].

(6) Five quarters [of a *kav* in the new *kav* measure, which was 1.8 *kav* in the old measure (see Ediyot 1:2), one *kav* = four *log*, one *log* = six eggs, thus 1.8 x 4 x 6 = 43.2 eggs] of flour are subject to *hallah* [1.25 *kav* was the equivalent to the *omer* of manna that each person received each day in the desert]. If they and their leaven, their fine bran and their coarse bran, make up the five quarters [*kav*, since

רבנו עובדיה מברטנורה

הסל מצרפן לחלה: ואף על פי שאין נושכות והלכה כרבי אליעזר והא דמצרכי רבנן נשיכה ור' אליעזר נגיעה הני מילי לצרף שני עיסות יחד בכל אחת כשיעור אבל לענין לתרום ומן המוקף אף נגיעה לא בעי רק שיהיו סמוכים זה לזה ובשילהי פרקין דאמר רבי אליעזר נותן פחות מכביצה באמצע כדי לתרום מן המוקף אלמא בעינן נגיעה לענין מוקף טהורה וטמאה שאני מפני שהוא דבר שמקפיד על תערובתו אין הכלי מצרף. **ה אינה חלה:** דראשית עריסותיכם כתיב. **וגזל ביד כהן:** וצריך להחזירה לבעלים שאם תשאר בידו יהיה סבור שעסתו פטורה. **העסה עצמה:** שהפריש חלתה קמח חייבת בחלה. **והקמח:** שבא ליד כהן בתורת חלה. **אם יש בו כשיעור:** חמשת רביעים קמח חייבת בחלה ואסורה לזרים כל הקמח שבא ליד כהן וחומרם בעלמא הוא לפי שראו שבא ליד כהן שלא יאמרו ראינו זר אוכל חלות. **וקפשה זקן זר:** חטפה זקן זר ואכלה. **קלקל לעצמו:** דאכלה ואיענש. **ותיקן לאחרים:** שאחרים אוכלין ותולין בו ומוצאים פתח להתיר לפי שראוהו שאכל. **ו חמשת רביעים:** של קב חייבין בחלה דכתיב (במדבר טו) ראשית עריסותיכם ועסת מדבר היתה

it is common for poor people to eat bread which include coarse bran] they are subject [to *hallah*]. However, if their coarse bran was removed [leaving less than the minimum quantity] and then were returned [since this would not be common practice] they are [not included in the total and are thus] exempt.

(7) The [minimum] measure of *hallah* is one twenty-fourth [part of a dough having the minimum required $5/4 kav$, less than this amount would not be considered a gift]. [Once this amount was established for the individual it makes no difference] if one makes dough for himself or, if he makes dough for his son's banquet [a much larger quantity], it is one twenty-fourth. However, if a baker makes dough to sell in the market [which is a much greater quantity than the individual] and so, too, if a woman makes dough to sell in the market [though her dough is not as large as the baker's] it is one forty-eighth [this represents an adequate gift from the larger quantity of dough and once established for the baker, it is the standard for all dough prepared for the market]. If her dough [which was not prepared for the market] was defiled by mistake or accidentally [since defiled *hallah* is burnt, the Sages were lenient and]; one forty-eighth [was deemed sufficient], however, if it was defiled on purpose, it is one twenty-fourth

רבנו עובדיה מברטנורא

עומר לגלגלות והעומר עשירית האיפה הוא האיפה שלש סאין והסאה ששה קבין הרי י"ח קבין באיפה והקב ד' לוגין הרי ע"ב לוגין עשירית ע' ז' לוגין ועשירית שני לוגין הוא ביצה וחומש ביצה שהלוג הוא ששה ביצים כשבאו לירושלים והוסיפו שתות על המדות נמצא ו' לוגין (הם) ה' ולוג הוא חמשה ביצים שכל ששה נעשים חמשה וביצה וחומש ביצה נעשית ביצה נמצא העומר שהיה במדבר שבעה לוגים וביצה וחומש ביצה נעשה בירושלים ששה לוגין כשבאו לציפורי והוסיפו שתות על המדות של ירושלים נעשו הו' לוגין חמשה והיינו חמשת רביעים קמח ונקראו הלוגין רביעים לפי שהלוג הוא רובע הקב שהקב ד' לוגין. הן ושארור: השאור שנותנין לתוכן. וסובין: הוא הדק. מורסגן: הוא הגס כולן מצטרפין עם הקמח להשלים השיעור שכן עני אוכל פתו בעסה מעורבת עם סובין ומורסן. ניטל מורסגן מתוכן וחזר לתוכן הרי אלו פטורים: שאין דרך עיסה להחזיר מורסן לתוכה לאחר שנטל ממנה. ז' אחר מעשרים וארבעה: לפי שבעל הבית עסתו מעוטה ובפחות מאחד מעשרים וארבעה אין בו כדי מתנה והתורה אמרה תתנו שיהא בו כדי נתינה. והעושה למשתה בנו: אף על פי שעושה עסה מרובה לא פלוג העסת בעל הבית. נחתום העושה למכור בשוק: עסתו מרובה ובאחד ממ"ח יש בה כדי מתנה. וכן האשה העושה למכור: אע"פ שעסתה מעוטה לא פלוג בפת העשוי למכור.

[which must be separated for *hallah*], so that the sinner does not profit [by defiling it]. (8) Rabbi Eliezer says: It [*hallah*] may be taken from the pure for the impure [and we are not concerned lest they touch each other]. How so? If one has a pure dough and a defiled dough, he takes an

appropriate amount of *hallah* [for both doughs] from dough which had no *hallah* taken from it, and places less than the bulk of an egg [of dough which due to its size does not become defiled] in the middle [thus connecting the two doughs, and he then places the *hallah* on it and then removes it], in order that [he keeps the requirement that] he separates [*hallah*] from that which is nearby, but the Sages [are concerned lest they touch and] forbid.

רבנו עובדיה מברטנורא

נטמאת: הואיל ולשריפה עומדת א' ממ"ח. ח נטלת מן הטהור על הטמא: ולא היישין שמא יגעו זה בזה. **נוטל כדי חלה:** שעור חלה שצריך ליטול מן הטהור והטמא נוטל מאותה עסה הטהורה שלא הורמה חלתה. **ונותן פחות מכביצה באמצע:** בין הטמאה והטהורה דפחות מכביצה אינו מטמא ומניח החלה על אותו פחות מכביצה המחבר בין הטמאה והטהורה שאין החלה מקבלת טומאה בכך. **כדי שיטול מן המוקף:** שתהיה הטמאה מחוברת לטהורה ע"י אותו פחות מכביצה וכאילו הטמאה וטהורה עיסה א'. **וחכמים אוסרין:** ליטול מן הטהורה על הטמאה דחיישין שמא יגע זו בזו אלא נוטל מן הטהור לעצמו ומן הטמא לעצמו והלכה כחכמים.

מזידה, אחד מעשרים וארבעה, כדי שלא יהא חוטא נשכר: ח רבי אליעזר אומר, נטלת מן הטהור על הטמא. כיצד, עסה טהורה ועסה טמאה, נוטל כדי חלה מעסה שלא הורמה חלתה ונותן פחות מכביצה באמצע, כדי שיטול מן המוקף. וחכמים אוסרין: